

VWG Nieuwsbrief 15 februari 2021

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Ten aanzien van de veranderingen van de Nieuwsbrief is besloten om een splitsing aan te brengen in de korte en langere berichten.

De korte berichten kunt u vanaf oktober lezen in de maandelijkse Nieuwsbrief die per mailbericht wordt toegezonden. De langere berichten worden rechtstreeks op de website geplaatst en alleen nog genoemd in de Nieuwsbrief.

VWG Bestuur:

In de volgende Nieuwsbrief hopen we de nieuwe voorzitter van de VWG aan u voor te kunnen stellen. Alle gevoerde gesprekken verlopen tot nu toe positief. Op 3 maart is er een digitale bestuursvergadering om met het voltallige bestuur kennis te maken en van gedachten te wisselen over het takenpakket en de toekomst van de VWG.

Er is een Koersdocument opgesteld. Uitgangspunt voor het Koersdocument is: Continuïteit en Vernieuwing waarbij kwaliteit van onderzoek en presentatie hoog in het vaandel blijven staan. Nadat het Koersdocument door het bestuur is vastgesteld zal dit worden voorgelegd aan de Adviesraad, twee hoogleraren en de redactie met het verzoek om opmerkingen te plaatsen. Op de eerstkomende ALV willen dit document voorleggen aan de leden.

ALV

Het voornemen bestaat om de ALV 2021 te houden voorafgaand aan het Lustrum symposium van VWG en SSF, de datum hiervoor moet nog worden vastgesteld.

Tegelijk bestaat dan het voornemen om de nieuwe voorzitter van de VWG aan u voor te stellen.

Door het aftreden van Bernadette Wösten na twee bestuurstermijnen is er een vacature voor een nieuw bestuurslid.

Graag zou het bestuur in contact willen komen met belangstellenden om tot het bestuur toe te treden. Het bestuur acht een bezetting met 6 bestuursleden wenselijk.

TWG

Dit jaar verschijnt er een themanummer over de Sint Elisabethsvloed (1421)

VWG data:

De eerstvolgende excursie is de Voorjaarsexursie van donderdag 3 juni 2021.

Waterschap Rijn en IJssel is bereid gevonden om de datum van 4 juni van dit jaar naar 3 juni 2021 door te schuiven. Het onderwerp blijft actueel: aanvoer van water, droogte en bekenstelsel in de Achterhoek.

Ondanks alle maatregelen die momenteel van kracht zijn hopen we dat een bijeenkomst in juni weer tot de mogelijkheden zal behoren. Het kan zijn dat we de excursie vanuit een punt organiseren zonder verdere verplaatsingen, lezingen als te doen gebruikelijk, lunch en een wandeling. Uiteraard hopen wij net als ieder ander dat de beperkende maatregelen van vorig

jaar dit voorjaar opgeheven zullen zijn zodat een excursie weer tot de mogelijkheden behoort. Uiteraard houden we u op de hoogte.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman
Excursiecommissie

Website:

De vereniging heeft een website die te vinden is via de zoekterm:

Waterstaatsgeschiedenis.nl

Op de website zal een verwijzing worden opgenomen naar de hoogheemraad- en waterschappen en specifiek naar het beleid ten aanzien van Cultureel Erfgoed. Als er geen document digitaal beschikbaar is dan zal er een korte omschrijving worden opgenomen waaruit het cultureel erfgoed bestaat.

Algemeen:

Waterinnovatiefonds opgericht

De waterschappen hebben via de Nederlandse Waterschaps Bank (NWB) een waterinnovatiefonds opgericht. Het fonds moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het realiseren van innovatieve projecten waar nauwelijks een financiering voor is af te sluiten maar die wel een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een duurzamer Nederland. Jaarlijks wordt de Waterinnovatieprijs uitgereikt, niet alle voorstellen kunnen echter altijd gerealiseerd worden door de financiële complexiteit. De waterinnovatieprijs is de aanleiding om het waterinnovatiefonds via de NWB op te richten. Een commissie gaat de ingediende voorstellen beoordelen.

Dijkgraaf mevrouw Tanja Klip – Martin heeft onlangs afscheid genomen van het waterschap Vallei en Veluwe na een periode van 8 jaar als dijkgraaf werkzaam te zijn geweest. Zij neemt de ervaring van deze bestuursperiode mee als lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal waar zij als woordvoerder op zal treden voor haar fractie als het over water gaat.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

Het waterschap stelt momenteel een plan op om de waterstaatkundige situatie rond het dorp Zoutkamp te verbeteren. Als uitgangspunt wordt de veiligheid als gevolg van de klimaatverandering genomen zoals die er volgens de normen van 2050 uit moet gaan zien. Het gaat om de afwatering van het Reitdiep (Groningen – Lauwersmeer) en het Hunsingokanaal (Hogeland – Lauwersmeer) toekomstbestendig te maken. Het waterschap wil de voorkeursvariant verder uit gaan werken concreet betekent dat:
Bij de historische Hunsingosluis komt een gemaal, de sluis wordt gerestaureerd en wordt weer een schutsluis. Het gemaal krijgt een vispassage.

Hunsingosluys Zoutkamp

De huidige dijk van de voormalige Lauwerszee die door het dorp loopt krijgt weer een waterkerende functie. Gemaal en sluis krijgen een educatieve functie om inwoners en toeristen te betrekken bij de waterhuishouding van Hunsingo, Reitdiep en het Lauwersmeer. Het gemaalgebouw H.D. Louwes zou gebruikt kunnen worden als expositieruimte. Ook moet er een monument komen dat herinnert aan de afsluiting van de Lauwerszee op 23 mei 1969.

In het kader van de voorgenomen werkzaamheden wordt ook nagedacht hoe de historie van de voormalige vesting Zoutkamp een plaats kan krijgen in dit project. Het vissersmuseum aan de Reitdiepskade zou een opwaardering kunnen krijgen door een breder verhaal te gaan vertellen waardoor het voor bezoekers ook interessanter wordt. Verder wil het waterschap de recreatieve mogelijkheden in en om Zoutkamp verbeteren door het aanleggen van fiets- en wandelpaden, een van de opties is een fietspad langs het Reitdiep tussen Zoutkamp en Garnwerd. Tussen Garnwerd en Groningen ligt al een fietspad maar tevens het bekende Lange Afstands Wandelpad: Pieterpad (Pieterburen – Sint Pietersberg). Voor de recreatievaart is het „Rondje om de Noord” een interessante route als alternatief voor de drukbevaren scheepvaartroute Delfzijl – Lemmer via het Van Starckenborghkanaal. De kosten van het project worden geraamd op 27,5 miljoen euro, de werkzaamheden zouden in 2022 moeten beginnen en in 2023 worden afgerond.

Tijdens de voorjaarsexcursie 2016 werd een bezoek gebracht aan het gemaal Schaphalsterzijl als een van de schilgemalen in de provincie Groningen door het verzakken van de bodem als gevolg van de aardgaswinning. Het aan te leggen fietspad zou langs dit gemaal komen. Deelnemers aan deze excursie kregen toen een uitleg over de vispassage bij het gemaal en konden de vistrek bijna zelf waarnemen door de glasplaat. Dat het nieuwe gemaal bij de

Hunsingosluis ook een vispassage gaat krijgen maakt de vistrek over een grotere afstand mogelijk.

Waterschap Hunze en Aa's (Veendam)

Waterschap Hunze en Aa's, waterschap Noroderzijlvest en de provincies Groningen en Drenthe hebben een beverplan 2021 – 2025 opgesteld. Dat de bever op grotere schaal voorkomt dan enkele decennia terug is winst maar mag geen nadelige gevolgen hebben voor de veiligheid van de dijken.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

De strenge vorstperiode is nieuws voor veel waterschappen: gemalen uit zodat de ijsvloer aan kan groeien. Schaatsen op eigen risico. Een van de gebieden die dan druk bezocht worden is het merengebied rondom Giethoorn.

Een impressie.

De Dorpsgracht in Giethoorn op 12 februari 2021

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Voorafgaand aan de diepvriescou viel er behoorlijk veel neerslag. Voor het werkgebied van het waterschap was dat goed nieuws. Het neerslagtekort in Twente is nu nog 13 mm.

Op 11 december werd het online symposium historische landschapsecologie gehouden: 15.000 jaar wisselwerking tussen aarde, natuur en mens. Het betrof hier de presentatie van een

promotieonderzoek van Harm Smeenge (Bosgroepen; RUG Groningen). Het stroomgebied van de Dinkel stond centraal tijdens het symposium.

Waterschap Rivierenland (Tiel)

Het waterschap geeft aan 25 leerlingen van de opleiding Eco en Wildlife van het Helicon College in Geldermalsen 6 weken de tijd om na te denken over het verbeteren van de biodiversiteit bij drie locaties in het werkgebied van het waterschap.

1: De RWZ bij Zaltbommel

2: waterberging bij Tiel

3: verbeteren en vergroten van een broedgebied van de zwarte stern bij een plas langs de Linge

Op meerdere plaatsen in het werkgebied werken leerlingen mee aan verschillende projecten, hun adviezen worden bij de planvorming meegenomen. Het jongerenadviesbureau van het IVN coördineert de inzet van jongeren terwijl de provincie Gelderland de projecten financieel steunt.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten)

Hoogheemraad Constantijn Jansen op de Haar is samen met Antoinet Looman (heemraad waterschap Rijn en IJssel) genomineerd voor de titel „Minister van de Nieuwe Economie”. Op 25 januari zal de uitslag bekend zijn wie zich de Minister van de Economie mag gaan noemen.

Deze minister moet het gezicht en aanspreekpunt worden om de gestelde klimaatdoelen 2030 te realiseren.

Regio Utrecht zuid west wil toekomstbestendig zijn: Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Het was een digitale bijeenkomst waarin 17 partners samenwerken. Deltacommissaris Peter Glas rip op om bij het opstellen van een toekomstvisie voor het gebied tenminste 1, 2 of zelfs 3 generaties voor uit te denken. Het liefst zou hij jongeren in beweging willen krijgen en het bedrijfsleven mee laten denken omdat het over hun gebied gaat waarin zij moeten werken, jongeren omdat het over hun nabije toekomst gaat waar zij in dit dele van Utrecht veilig moeten kunnen wonen en werken.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Aan het begin van deze maand is er een begin gemaakt met de bouw van een nieuw gemaal „De Poel” aan de zuidkant van Monnickendam. Het nieuwe gemaal bemaalt de boezem van Waterland, het gebied tussen Amsterdam, Zaanstad en Purmerend. De maalcapaciteit wordt met 15% uitgebreid ten opzichte van het oude gemaal en komt daarmee op 600 m³/ min. In het nieuwe gemaal komt een vispassage. Eind 2022 moet het nieuwe gemaal in gebruik worden genomen.

Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Op de website van het hoogheemraadschap is een historisch filmpje te zien over de dijk in de Krimpenerwaard die nu versterkt gaat worden in het kader van het project KIIK (Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard) een omvangrijk project tussen Gouderak en Krimpen aan den IJssel. De uitvoering van het werk staat gepland voor de periode 2023 – 2028.

Op de website van het hoogheemraadschap wordt het hoe en waarom van KIIK uitgelegd.

Afbeelding: HHSK

Waterschap Brabantse Delta (Breda)

Tijdens de Nationale Voorleesdagen presenteerde het waterschap een verhaal over het waterschap.

Ook in Zevenbergen keerde het water weer terug in het stedelijk gebied. De haven werd opnieuw uitgegraven en er stroomt sinds december weer water. Via duikers komt er water vanuit het Hollands Diep, de Mark en Roode Vaart in de haven. Hiermee werd een tweede aanvoerroute voor zoetwater in het westelijk deel van Noord Brabant gerealiseerd.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch)

Ook dit waterschap signaleert een afname van het watertekort in het grondwaterpeil door de sneeuw en vorst. Bij invallende dooi kan het water niet direct wegstromen omdat er nog drijvend ijs zal zijn op de sloten en kanalen, smeltwater zal daardoor langer worden vastgehouden en de bodem insijpelen. Het waterschap zag kans om de enorme hoeveelheden neerslag op te vangen, als voorraad vast te houden en aan te spreken als zoetwater voorraad in de drogere perioden als er sprake is van grote verdamping door de groeiende landbouwgewassen of de natuur die evenals in de voorgaande jaren een grote watervraag heeft.

Waterschap De Dommel (Boxtel)

Winnovatie, onder deze naam kunnen tot 10 maart creatieve ideeën worden ingestuurd naar het waterschap. Het waterschap zoekt naar een nieuwe duiker: de „zorgeloze duiker”. Niemand kan er in kruipen, het water moet kunnen blijven stromen en het moet er aantrekkelijk uitzien. Het waterschap legt uit dat er plm. 25 krooshekken op een vierkante kilometer in woongebieden zijn te vinden. Volgens het waterschap zou dat anders moeten maar hoe is de vraag die het stelt aan iedereen die zich met dit probleem bezig wil houden en er een mooie oplossing voor bedenkt

Waterschap Limburg (Roermond)

In 2023 moet het dijkvak Beesel – Heel langs de Maas ingericht zijn volgens de normen van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het is dan het eerste dijkvak dat volgens HBW normen in Limburg wordt uitgevoerd.

Het belang van het Winschoter Peil als waterpassing in de provincie Groningen, dit bericht moet worden uitgesteld. Reden is de sluiting van het archief in Groningen waar het archief over de Waterpassing van 1853 ter inzage ligt.

Het sleuteltje voor het belang van het Winschoter Peil kon wel eens in Delft liggen.

Opnieuw moet dit bericht worden uitgesteld vanwege de sluiting van archiefinstellingen.

De Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis wil in de komende jaren aandacht besteden aan historische feiten die het vakgebied raken:

2021: Sint Elisabethsvloed (1421)

2022: Afsluiten van de Kromme Rijn (1122)

2022: De Haarlemmermeer viel droog (1852)

2022: De (Oude) Hollandse Waterlinie bestaat 350 jaar (1672)

2024: Volledige ingebruikname Blankenbergtunnel tussen de A-15 en A-20

2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust (Land van Vollenhove)

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926

2027: Begin van het waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Data:

Openstelling is nog onduidelijk, aankondiging onder voorbehoud: Stedelijk Museum Alkmaar: Ode aan het Landschap. In samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier laat het museum de tentoonstelling: „Weids” zien. HHNK heeft werken uit de eigen kunstcollectie ter beschikking gesteld. De blik door kunstenaars op het landschap tussen de 17^e en 21^e eeuw.

Ode aan het Landschap is het thema voor 2021 door het NBTC Holland Marketing (Nationaal Bureau Toerisme en Congressen).

15 februari: NGS publiceert Nieuwsflits 56, te vinden op de website van de Nederlandse Gemalen Stichting.

5 maart: Digitale bijeenkomst WaterHeritage, aanvang 14.50 u. Meer informatie via: <https://waterheritage.nl/2021/01/25/5-maart/>

Dit jaar bestaat de VWG 30 jaar en SSF 35 jaar. Bij het vorige lustrum (25 jaar VWG en 30 jaar SSF) is een gezamenlijk symposium gehouden op Fort Vechten bij Bunnik.

Een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van SSF en VWG is bezig om opnieuw een lustrumbijeenkomst/ symposium te organiseren.

De voorbereiding van dit lustrum dat in de Geertekerk in Utrecht zal worden gehouden is in handen van VWG en SSF, de datum is opnieuw uitgesteld in afwachting van een gunstig moment waarop grotere bijeenkomsten weer toegestaan zullen zijn. Als u zich al heeft aangemeld dan blijft die staan.

Via deze Nieuwsbrief zult u op de hoogte worden gehouden.

In 2021 wordt van 1 tot en met 4 september de European Association for Urban History in Antwerpen gehouden.

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: info@waterstaatsgeschiedenis.nl . Helaas komt het voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Ten aanzien van berichten en mededelingen:

De Nieuwsbrief verschijnt 1 x per maand, het streven is op of kort na de 15^e van de maand. Mocht u mededelingen willen laten opnemen dan is het prettig als u hier rekening mee wilt houden.

Berichten die u wilt aanleveren voor plaatsing op de website: berichten zullen (als er aanbod is) op vrijdag worden verzonden aan de webmaster.

Om af te sluiten: Het verlaat in de Westerwijtwerdermaar bij Ten Boer op 11 februari 2021

Vincent Erdin, secretaris VWG; 15 februari 2021